MUHAMMED BİN FADL ER-RAVVÂSÎ (El-Belhî)

Belh'de yetişen büyük tefsîr âlimlerinden. İsmi, Muhammed bin Fadl bin Muhammed bin Ca'fer bin Sâlih er Ravvâsî'dir. Künyesi Ebû Bekr olup, İran'ın Belh şehrinde doğdu. "Mîrek-i Belhî" ve "Ravvâsî" nisbetleriyle meşhûr oldu. "Tefsîr-i kebir" isimli eserin sahibi olan Ravvâsî, ilim öğrenmek ve öğretmekle meşgûl olur ve insanlara devamlı nasihat ederdi. İnsanlara Allahü teâlânın emirlerini bildirmek ve yasaklarından sakındırmak için son derece gayret gösterirdi. 413 (m. 1022) senesinin sonlarında Belh'de vefât etti. 416 (m. 1025) senesinde vefât ettiği de bildirilmektedir.

Büyük tefsîr âlimi olan Ravvâsî; Ahmed bin Muhammed bin Nâfi', Muhammed bin Ali bin Anbese ve diğer birçok âlimden ilim almış, onlardan hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir. Kendisinden de; Ali bin Muhammed bin Haydar ve daha birçok âlim; hadîs-i şerîf rivâyetinde bulunmuşlardır. Muhammed bin Fadl er-Ravvâsî, bütün ömrünü ilme vermiş ve insanların saadete kavuşması için çalışmıştır. Dünyâya düşkün olmayıp, gayet sâde bir hayat yaşardı.

Kıymetli eserleri vardır. Bunlardan "Tefsîr-ül-Kur'ân" ismindeki eseri en meşhûr olanıdır. El-Kuraşî, "Tabakât-ül-Hânefiyye" ismindeki eserinde diyor ki: "Onun, Ehl-i sünnet i'tikâdını anlatan "El-i'tikâd" isimli bir kitabı vardır. Bu eserini, zamanın devlet başkanı Sebük Tekin için yazmıştır."

"El-i'tikâd" kitabında buyuruyor ki: "Şüphesiz ki, ilim akıldan daha faziletlidir. Bir kimse, "Akıl, ilimden daha efdaldir" derse, bozuk bir inanca saplanmıştır. Herşeyi akıl ile ölçmeye kalkışmak felâkettir. Aklın anlayamadıkları çoktur. Böyle bozuk i'tikâdda olanlara Mu'tezilî denir." Yine buyuruyor ki "Şüphesiz ilim bir ihtiyâçtır. Akıl ise alet gibidir."

Zehebî de “El-İber” isimli eserinde diyor ki; “Muhammed bin Fadl, Belh’den Semerkand’a gelip yerleşti. Orada va’z ve nasihat etmekte çok yükseldi. Dört büyük âlim, onun ilim meclisine, vefât edinceye kadar devam etti. Büyük âlim Ahmed Hadraveyh el-Belhî de onunla arkadaşlık yapmıştır. Ahmed Hadraveyh, Kuteybe’den en son hadîs-i şerîf rivâyetinde bulunan âlim olup, Ebû Bekr bin el-Mukrî’ye icâzet vermiştir.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-ül-müfessirîn (Dâvûdî) cild-2, sh. 222

2) Tabakât-ül-müfessirîn (Süyûtî) sh. 38

3) Mu’cem-ül-müellifîn cild-11. sh. 129, 130

4) El-Vâfî cild-4, sh. 322, 323

5) Keşf-üz-zünûn sh. 1393